

Лекция № 7

ОПРЕДЕЛЕНОСТ НА СЪЩЕСТВИТЕЛНИТЕ ИМЕНА – ОПРЕДЕЛИТЕЛЕН ЧЛЕН // DEFINITENESS OF NOUNS - DEFINITE ARTICLE

Определеност на съществителните имена означава, че те назовават предмети, които вече са известни или за които вече е говорено. Определеността на съществителните имена в голям брой езици (английски, френски, немски, италиански, български и др.) се изразява чрез определителен член. Така например определителният член в английски език е една малка дума /the/, която се поставя пред съществителното име. По подобен начин определителният член във френски, немски, италиански и др. езици се поставя също пред съществителното име и е отделен от него. Определителният член в български език се добавя към последната сричка на съществителното име и става част от думата. Така че българският определителен член не е отделна дума, а е елемент, който се поставя в края на съществителното име и е част от него. Има различни определителни членове за мъжки род, женски род, среден род и множествено число.	Definiteness of nouns means that they name objects that are already known or that have already been talked about. The definiteness of the nouns in a large number of languages (English, French, German, Italian, Bulgarian, etc.) is expressed by a definite article. For example, the definite article in English is a small word / the /, which is placed before the noun. Similarly, the definite article in French, German, Italian, etc. languages is also placed before the noun and is separated from it. The definite article in Bulgarian is added to the last syllable of the noun and becomes a part of the word. So the Bulgarian definite article is not a separate word, but an element that is placed at the end of the noun and is a part of it. There are different definite articles for masculine gender, feminine gender, neuter gender and plural.
<u>Съществителните имена от мъжки род приемат определителен член</u> -ЪТ / А -ЯТ / Я Това е един и същи определителен член, но в два фонетични варианта – твърд вариант (-ЪТ / -А) и мек вариант (-ЯТ / -Я).	<u>The nouns of masculine gender accept the definite article</u> -ЪТ / А (at/a) -ЯТ / Я (yat/ya) This is the same definite article, but in two phonetic variants - hard variant (-ЪТ/-А) and soft variant (-ЯТ/-Я).

Въпрос: Кога се употребява вариант –ЪТ / -А и кога се употребява вариант –ЯТ - / -Я ? // Question: When is the variant –ЪТ / -А used and when is the variant –ЯТ - / -Я used?

Отговор: → // Answer: →

➔ Вариант –ЯТ/-Я се употребява в три случая: 1. Когато съществителното име от мъжки род завършва на съгласен звук Й. Например: Трамвай – трамваят / трамвая Музей – музеят / музея Рай – раят / рая 2. Когато съществителното име от мъжки род означава професия на човек и завършва на –АР или –ТЕЛ. Например: Лекар – лекарят / лекаря Учител – учителят – учителя 3. Десет думи в българския език по исторически езикови причини приемат мек вариант. Те са: Път -- пътят, пътя Огън -- огънят, огъня Лакът -- лакътят, лакътя Нокът -- нокътят, нокътя Кон -- конят, коня сън -- сънят, съня Ден -- денят, деня Цар -- царят, царя Крал -- кралят, краля Зет -- зетят, зетя ➔ При всички останали случаи се употребява вариант –ЪТ/-А: град – градът – града дъжд – дъждът – дъжда върх – върхът – върха диван – диванът – дивана гардероб – гардеробът – гардероба хладилник – хладилникът – хладилника	➔ Variant –ЯТ/-Я is used in three cases: 1. When the masculine noun ends in a consonant sound Й. For example: Tram – the tram / the tram Museum – the museum / the museum Paradise – the paradise / the paradise 2. When the masculine noun means a person's profession and ends in –AP or –ТЕЛ. For example: Physician - the physician / the physician Teacher – the teacher / the teacher 3. Ten words in Bulgarian language for historical linguistic reasons take a soft version. They are: Road - the road, the road Fire - the fire, the fire The elbow - the elbow, the elbow The nail - the nail, the nail Horse - the horse, the horse Dream - the dream, the dream Day - the day, the day King - the king, the king King - the king, the king Son-in-law – the son-in-law, the son-in-law ➔ In all other cases variant –ЪТ / -А is used: city – the city – the city rain – the rain – the rain top – the top – the top sofa - the sofa - the sofa wardrobe – the wardrobe – the wardrobe refrigerator - the refrigerator - the refrigerator
---	--

Както вече забелязвате, двата фонетични варианта имат по две позиции: пълен определителен член: –ЪТ / –ЯТ и кратък определителен член: –А / –Я.	As you can already see, the two phonetic variants have two positions each: full definite article: –ЪТ / –ЯТ and short definite article: –А / –Я.
--	---

Въпрос: Кога се употребява пълен определителен член –ЪТ /- ЯТ и кога се употребява кратък определителен член –А / -Я? // **Question:** When is the full definite article ЪТ / –ЯТ used and when is the short definite article –А / -Я used?

Отговор:

Answer:

➔ Пълен определителен член -ЪТ/-ЯТ се употребява, когато съществителното име е подлог в изречението. Например: <u>Самолетът</u> се приземи на летището. <u>Влакът</u> от Пловдив пристига в 16 часа. <u>Магазинът</u> е затворен. <u>Музеят</u> не работи в понеделник. <u>Приятелят</u> ми има рожден ден. <u>Преподавателят</u> на сестра ми е много добър. ➔ Кратък определителен член –А/ -Я се употребява, когато съществителното име изпълнява друга функция в изречението – допълнение или обстоятелствено пояснение. Например: Пътниците се качиха в <u>самолета</u>. Много хора чакаха <u>влака</u> от Пловдив. Собственикът затвори <u>магазина</u> много рано. Аз искам да разгледам <u>музея</u> в понеделник. Купих подарък <u>на приятеля си</u>. Сестра ми изпрати домашната работа <u>на преподавателя си</u>.	➔ The full definite article ЪТ/-ЯТ is used when the noun is a subject in the sentence. For example: <u>The plane</u> landed at the airport. <u>The train</u> from Plovdiv arrives at 4 p.m. <u>The store</u> is closed. <u>The museum</u> is closed on Mondays. My <u>friend</u> has a birthday. My sister's <u>teacher</u> is very good. ➔ A short definite article -А / -Я is used when the noun performs another function in the sentence - grammatical addition (grammatical object) or grammatical circumstantial explanation. For example: The passengers boarded <u>the plane</u>. Many people were waiting for <u>the train</u> from Plovdiv. The owner closed <u>the store</u> very early. I want to see <u>the museum</u> on Monday. I bought a present <u>for my friend</u>. My sister sent the homework <u>to her teacher</u>.
<u>Съществителните имена от женски род</u> приемат определителен член -ТА Например: <u>Книгата</u> е много интересна. Учебниците ми са на <u>масата</u>. На <u>улицата</u> има много хора. През <u>нощта</u> ще вали дъжд.	<u>The nouns of feminine gender</u> accept the definite article -ТА For example: <u>The book</u> is very interesting. My textbooks are on <u>the table</u>. There are a lot of people on <u>the street</u>. It will rain at <u>night</u>.

<u>Съществителните имена от среден род</u> приемат определителен член -TO Например: Палтото е на <u>закачалката</u>. Якето ти е много модерно. Направи ли <u>упражнението</u> по български език? <u>Таксито</u> ще дойде ли навреме? <u>Бижутото</u> ти е много красиво. Моля, дайте ми <u>менюто</u> за обяд.	<u>The nouns of neuter gender</u> accept the definite article - TO For example: The coat is on <u>the hanger</u>. Your <u>jacket</u> is very fashionable. Did you do <u>the exercise</u> in Bulgarian? Will <u>the taxi</u> arrive on time? Your <u>jewelry</u> is very beautiful. Please give me <u>the lunch menu</u>.
--	---

<u>Съществителните имена от мъжки и женски род в множествено число</u> приемат член -TE Например: <u>Моливите</u> са на бщрото. <u>Тетрадките</u> са на масата. <u>Съществителните имена от среден род в множествено число</u> приемат член -ТА Например: <u>Бюрата</u> са пред прозореца. <u>Децата</u> играят навън. През пролетта <u>дърветата</u> са зелени. <u>Списанията</u> на малката масичка.	<u>The nouns of masculine and feminine gender in plural</u> take the article -TE For example: <u>The pencils</u> are fast. <u>The notebooks</u> are on the table. <u>The nouns of neutral gender in plural</u> take the article -TA For example: <u>The desks</u> are in front of the window. <u>The kids</u> are playing outside. In the spring <u>the trees</u> are green. <u>The magazines</u> are on the small table.
--	---

Въпрос: Кога при говорене или писане употребяваме определителен член и кога не употребяваме? // **Question:** When do we use the definite article (when we are speaking or writing) and when do we not use it?

Отговор:

Answer:

Употребата на определителния член зависи от значението и логиката на това, което казваме или пишем, които са в контекста. Има няколко кратки правила в български език за употребата на определителния член. Те са: НЯМА ОПРЕДЕЛИТЕЛЕН ЧЛЕН	The use of the definite article depends on the meaning and logic of what we say or write that are in context. There are several short rules in Bulgarian for the use of the definite article. They are: THERE IS NO A DEFINITE ARTICLE
---	--

(- - - - -) 1. След <u>един / една / едно</u> няма член; 2. След <u>числа</u> две, три, четири ... няма член; 3. След <u>много</u> няма член; 4. След <u>Кой? Коя? Кое? Кои?</u> няма член 5. След <u>Какъв? Каква? Какво? Какви?</u> няма 6. След <u>Колко?</u> няма член 7. След <u>този/тази/това/тези</u> няма член 8. След <u>онзи/онази/онова/онези</u> няма член 9. След <u>има/няма</u> няма член ИМА ОПРЕДЕЛИТЕЛЕН ЧЛЕН (+ + + + +) 10. След <u>Предлог</u> в / на / до / пред / зад / под / над има член 11. Пред Притежателно местоимение ми / ти / му / ѝ / му / ни / ви / им / има член* *Исключения: Част от фамилните термини в единствено число: майка, баща, брат, сестра, дъщеря, леля, чичо, дядо, баба, жена, братовчед(ка) и др.	(- - - - -) 1. After <u>one / one / one</u> there is no article; 2. After <u>numbers</u> two, three, four... there is no article; 3. After <u>a lot</u> there is no article; 4. After <u>Who? Which one? Which one? Which ones?</u> there is no article; 5. After <u>What? What? What? What kind?</u> there is no article; 6. After <u>How much?</u> there is no article; 7. After <u>this / this / this / these</u> there is no article; 8. After <u>that / that / that / those</u> there is no article; 9. After <u>there is / there is no</u> there is no article; THERE IS A DEFINITE ARTICLE (+ + + + +) 10. After a <u>Preposition</u> in / on / to / before / behind / under / above there is a member 11. Before the <u>Possessive pronoun</u> my / your / his / her/ its / our / your / their/ they have a member * * Exceptions: Part of the family singular terms: mother, father, brother, sister, daughter, aunt, uncle, grandfather, grandmother, wife, cousin, etc.
--	---